

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inserate, naročnino, reklamacije pa na upravnništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštne proste. — Inserati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslani in posmrtnice dvojno. Plačnje se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavi: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Novi italijanski neuspehi.

Italijani prepodeni iz Pelagruža.

Rekognosciranje dne 21. avgusta zjutraj je konstatiralo, da so Italijani popolnoma izpraznili Pelagruž in uničili vsa poslopja in obrambne naprave. Otok, na katerem so prebivale samo družine čuvajev svetilnika, so osvojili Italijani v noči na 11. julij in napravili na njem radiopostajo in obrambe. Tam je bil štacijoniran en podmorski čoln. Raidi naših letalcev in trikratno temeljito obstreljevanje s strani naše flotile, so povzročili sovražniku vedno težke izgube na moštvu in materialu. Podmorski čoln „Nereida“ je bil uničen. To jih je končno privedlo do spoznanja, da strategično-taktična vrednost tega otočka ni tako visoka, kakor se je morda mislilo pri njega osvojitvi.

Odbiti sovražni napadi v krnskem ozemlju.

Dne 21. t. m.:

Boji težke artiljerije v tirolskem obmejnem ozemlju trajajo naprej. Pri napadu na naše pozicije na planoti Folgaria so izgubili Italijani 200 mož. V severnem odseku primorske fronte je bil z velikimi izgubami za sovražnika zopet odbit sovražni napad na Mrzli vrh in na gorski hrbet severno od tega hriba. Takisto sta se ponesrečila dva izvršena italijanska poskusa predreti črto tolminskega mostišča. Na Goriškem je mestoma živahno streljala sovražna artiljerija. Naše topništvo je odgovarjalo z uspehom, razdrlo pontonski most pri Zagraju ter bombardiralo sovražne čete vzhodno od Pierisa.

Bombe na Videm.

Dne 21. avgusta:

Na Tirolskem se je nahajal del pozicije Tonale in utrdbe na planotah Lavarone in Folgaria pod trajnim težkim ognjem. Neki italijanski pehot-

ni polk, pomnožen z berzaljeri, je dvakrat zaman napadel Monte Coston. Istotako je bil odbit v ozemlju Schluderbacha poskus nekega oddelka alpincev prodirati na Foramo.

Ponovni sunki močnejših italijanskih sil na primorski odsek Bovec—Tolmin so ostali zopet brezuspešni. Napad na našo postojanko na Vršču se je razbil na nerazrušljivi vztrajnosti šentpölten-skih domobrancev in naših baterij. Pred Mrzlim vrhom je izgubil sovražnik najmanj 800 mož.

Tolminsko mostišče je bilo do danes polnoči pod jako ljutim topovskim ognjem, nakar so sledili pri Kozarščah štiri, na višino južno od tega kraja 3 sovražni sunki, ki so se vsi razbili ob vztrajni hrabrosti naših čet.

Ena naših zračnih letalnih eskader je metala bombe in vžigalne pšice na Videm. Vsa letala so se vrnila nepoškodovana.

Francozi so potopili podmorski čoln „U 3“ in ne Italijani.

Iz vojnoporočevalskega stana: Ko je italijanski uradni komuniké naznanil uničenje avstro-ogr-skega podmorskega čolna „U 3.“, je skrbno zamolčal, da je storila to francoska mornarica in ne italijanska. Sedaj, ko je ta resnica znana povsodi, mora biti pač neprijetno to italijanskemu časopisju, ki je potopljenje podmorskega čolna „U 3.“ slavilo v ditirambah kot italijanski čin. Tako hvaljeni narodni junaški čin so je izkazal v resnici za francosko delo.

Ponavljajoči napadi so bili povsodi odbiti.

Tudi dne 23. avgusta so odbile naše čete več napadov Italijanov na Doberdobsko planoto. Mestoma je prišlo zopet do spopada. Mnogokrat poskuša sovražnik sedaj metodično, da bi se prirnil do naših obrambnih črt. Tolminsko mostišče je bilo popoldne pod artiljerijskim hitrim streljanjem. Potem je napadala sovražna pehota še v noč po-

novno zaman. Imela le težke izgube. Na drugih frontah se ni zgodilo nič bistvenega.

Ogenj težke artiljerije na naše tirolske črte je od časa do časa ponehaval. Dne 23. t. m. je poteklo četrletje, odkar nam je nekdanji zaveznik napovedal vojno. Nešteti napadi italijanske armade niso nikjer dosegli svojega cilja, pač pa so stale sovražnika ogromne žrtve. Naše čete držijo slej ko prej svoje pozicije in blizu meje.

Sijajni uspehi naše artiljerije.

Na južnem krilu primorske fronte je naša težka artiljerija dne 24. t. m. premagala sovražne topove ob izlivu Sdobe. Nadalje je bila neka italijanska obrežna baterija pri Golanetto spremenjena v kup razvalin. Neprijateljska infanterija, ki se je bila vgnezdila nasproti naši poziciji na višini vzhodno od Tržiča, je svoje jarke pred našim topovskim ognjem v begu zapustila. — Vzhodno od Polazza so naše čete krvavo zavrnile dva slabejša sunka, pri Sv. Martinu pa tri do blizu naše vojne črte dospele napade. Ravnotako se je zvečer ponesrečil sunek močnejših sovražnih sil proti našemu tolminskemu mostišču. V utrjenem prostoru pri Bovcu in Rablju se primika sedaj neprijateljstva pehota mestoma blizu naših črt. Naše utrdbe na visoki planoti Lavarone in Folgaria so se nahajale zopet pod živahnim topovskim ognjem. Sovražna artiljerija je pričela streljati tudi na naše pozicije na prelazu Stilfserjoch.

Nov italijanski načrt.

Preko Lugana poročajo, da se govori v krogih italijanskega generalnega štaba, da je armadno vodstvo opustilo načrt, po katerem naj bi se predrle goriške pozicije s frontalnim napadom. Armadno vodstvo misli na intenzivno ofenzivo na gorenjo Dravsko dolino in na Bohinj.

Vsi italijanski navalni na primorski fronti zadušeni v italijanski krvi.

Dne 22. avgusta:

Na Doberdobsko kraško višino se je pričel živahnejši sovražni topovski ogenj. Napad bersa-

PODLISTEK.

Močvirje.

Naposled je zadonelo povelje „Juriš!“. Željno so avstrijski vojaki pričakovali tega trenutka. Hitro so poskakali pokonci in nič več niso čutili utrujenosti. Tekli so po mehki zemlji, da so jim skakali telečnjaki na hrbtih. Njih oči, ki so bile dotlej trudne od vednega čuvanja, so se zasvetile in bilo je kakor vesela tekma na široki poljani pod modrim nebom. Rusi so za trenotek obstrmeli, potem so se obrnili in zbežali. Nekateri naših vojakov so leté streljali na sovražnike, a večina se ni mudila s streljanjem, ker jih je hotela dohiteti.

Zdelo se je tem uniformiranim kmetom, kakor da so lovci in nehote jih je prišilil nekaj spomin na nekdanje mirno življenje, ki je sedaj zanje minulo.

Hitro so dihali ter drvili naprej, vsak je hotel biti prvi, ki pograbi sovražnika. Široko se je bila razprostrla naša črta, a bežeči Rusi niti mislili niso, da bi jo prebili. Niti obrnili se niso in tekli dalje. Bežali so kakor prepodena divjačina in razdalja med njimi in zasledovalci ni rastla in se ni manjšala, ostala je enakomerna.

Dokler se ni zgodilo nekaj čudnega, vsem nerazumljivega. Oni Rusi, ki so bili najprvi in najoddaljenejši od naših čet so se naenkrat ustavili:

Ali se hočejo zbirati? Ali se hočejo postaviti v bran?

Zasledujoči Avstrijci so bili tako prevzeti juriša, da so to komaj opazili. Le to so videli, da se naposled vendar bližajo sovražniku in da je upanje, da ga dohite. Ali oni Rusi, ki so obstali, se niso obrnili proti zasledovalcem. Nepremično so stali . . . In oni drugi, ki so tekli za njimi, so sledili njih vzgledu. Istotako so obstali, kakor bi zijal pred njimi strahovit prepad. Nastala je gnječica ljudi, ob katero se je zaletela tretja vrsta bežečih. Videlo se je, kakor da so se razkropili. Tekali so na vse strani kakor muhe, ki prepodene raz okno iščejo prestrašene izhoda. Avstrijci pa so se jim čedalje bolj približavali. Sedaj, ko jim sovražnik ni mogel več uteči, se niso mogli prečuditi, zakaj Rusi postajajo, ne da bi se postavili v bran? Ali je to morda zvijača? Ali se bo morda razpočila mina? Začulo se je povelje: „Stoj!“ telesa zasledovalcev so se opotekla in vsa črta je obstala.

Sedaj so pa začuli strašen krik: Rusi so kakor pribiti, stoječi na istem prostoru, obračali proti njim glave in dvigali roke. Obenem se je Avstrijcem dozdevalo, da sovražniki postajajo vedno manjši. Noge so jim izginjale v zelena tla, stali so kakor na kolenih, puške so pometali proč in z nazaj obrnjeno glavo so proseče stezali roke proti svojim sovražnikom.

Nikdo naših ni streljal. Tudi ti so se stisnili skupaj kakor sovražniki ter strmeli na one ljudi,

ki jih je zavratno močvirje počasi vsrkavalo vase. Zelena tla so bila močvirje, ki ni izpustilo nikogar, ki je vanje zabredel tudi le par korakov. Noge so se udirale v mehka tla in če se je komu posrečilo z naporom vseh sil potegniti eno nogo kvišku se je tem globokeje pogreznila druga.

Pripogibali so se naprej, da bi razdelili težo in utekli zahrbtni neusmiljeni rakvi, v katero so počasi drčali živi, ne da bi si mogli pomagati.

Nihče se ni mogel oteti, neusmiljeno močvirje je ni dalo nikogar nazaj.

Avstrijci bi bili radi rešili sovražnike. Nekateri so se vlegli na trato, ter moleli Rusom puški na kopita, ki so jih še pred kratkim mislili uporabljati docela drugače, a rešitev se ni posrečila, ker niso prišli dovolj daleč. Zastonj so se jim nasproti stegovali prsti in roke. In že so izginjala tudi kolena v močvirju, le telesa so se videla. Neka tajinstvena in neizprosna sila je vlekla trupla nizdol. Ni jih moglo več rešiti niti ceptanje, ne vpitje, ne sile rok, ne upiranje, ne klic po pomoči. To so čutili vsi in tem obupnejše se je čulo njih vpitje.

„Obrat! Pohod!“ se je začulo povelje avstrijskega komandanta. In previdno so se oddaljili vojaki od zavratnega močvirja, od smrti v napihneni, zeleni, vodeni zemlji.

Ko so se plaho ozirali, so videli le še glave, ki so molele iz močvirja.

glierjev na Monte dei sei busi se je izjalovil ponoči pred našo pozicijo v ognju. Severo-zapadni del planote so napadli Italijani v široki fronti, bili pa so odbiti deloma v boju moža proti možu, deloma jih je ustavil naš artiljerijski ogenj.

Boji pri Tolminu.

Italijanski generalissimus Cadorna pritiska sedaj na dobro ntrjena vrata naše deželne brambe ob srednji Soči. Napadi pri Tolminu veljajo onemu mostišču, katero so avstro-ogrskе čete zasedle takoj od spočetka vojne. Središče mostišča je večji kraj, Sveta Lucija, ob izlivu Soče, na desnem bregu Soče. Na prostorih gozdnatih višin se razprostirajo naše pozicije v napetosti loka, ki ga riše Soča pri Tolminu. Gozdnati gorski teren povzroča sam po sebi, da so se mogli Italijani v največji bližini naših pozicij vkopati. Med tem pa skozi celo četrtletje niso nikjer dospeli do svojega cilja, tako, da so mogle naše čete pozicije mostišča vsak dan, ali bolje, vsako noč močnejše utrditi. Naravnost občudovanja vredno je maskiranje naših topov in jarki, vsekani v hrib, in postaje strojnih pušk. Visoke strategične važnosti je mostišče, zato se Italijani tako trudijo, da bi je vzeli. Ali Cadorna ni mogel avstro-ogrskih čet še niti z enega eksponiranih mest na desnem bregu Soče, katera so zasedle spočetka vojne, pregnati. — Mostišči pri Gorici in Tolminu sta kola v mesu italijanskih armad. Kdor je doživel sam boje za te pozicije in spoznal hrabrost naših čet, more zreti hladnokrvno na nove sovražnikove poskuse, da

premagata to, kar je nepremagljivo. Ne zakrivajmo pa si dejstva, da so italijanske goriške čete v gorskem boju izvrstne in da moramo pričakovati na strmih gorah ob srednji Soči še jako trde boje.

Ljut arttlerijski boj pred Bovcem.

Dne 26. avgusta:

V doberdobskem odseku so napadli Italijani „Monte dei sei Busi“ zopet. Bili so odbiti, kakor vselej. Pred goriškim mostiščem vlada mir. Na ostalih primorskih frontah so se vršili mestoma ljuti arttlerijski boji, tako zlasti v bovškem prostoru, kjer previdno prodira sovražna pehota. Že dne 25. avgusta kot odbit naznanjeni napad na severni odsek visoke planote Lavarone, so izvedle močne sovražne sile. Po desetdnevnem, tudi ponoči trajajočem ljutem obstreljevanju naših utrdb, je sovražna artilerija zvišala svoj ogenj na fronto Cima di Mezzena Basson do največje hitrosti. Do popoldne je obsipavala naše pozicije z izstrelki vseh kalibrov, nato je pričelo napad več pehotnih polkov in bataljonov ali alpincev. Naše vrle tirolske čete in strojni strelci, katere so podpirali izdatno gornjeavstrijski strelci in artilerija, so odbile vse juriše. Zjutraj so bili sovražni napadi končno zlomljeni.

V zaprekah samih leži 200 mrtvih Italijanov. Po tem se da presoditi, koliko žrtev je moral stati ta napad. Mi smo imeli le neznatne izgube.

Eden naših letalcev je večkrat zadel z bombami municijsko tovarno v Bresciji.

Zadnja poljska trdnjava Brest Litovsk padla. Novo Georgijewsk.

Kakor smo že poročali v zadnjem listu je trdnjava Novo Georgijewsk, zadnja sovražnikova zaslomba na Poljskem po ljutem odporu zavzeta.

Vjeli smo celo posadko šestih generalov, 85.000 mož, od teh pri samem zadnjem boju 20.000. Število ugrabljenih topov se je zvišalo na 700.

Napredovanje na vseh frontah.

Dne 21. avgusta.

Sovražnik se je včeraj ob dolnji Pulvi in zapadno od Visoka Litovskega ponovno hudo zoperstavljal avstro-ogrskim četam, ki so prodirale za njim. Na več krajih je izzval bajonetni juriš, tako pri obrambi ob cesti Visoko Litovsk ležeče vasi Tokacyn, ki je bila vzeta po ljutem boju, in pri bojevanju za neko oporišče pri Klukovičih, katerih se je polastila sedmograška pehota o polnoči. Ko so bili večkrat predrti in ko so jih nemške čete vrgle tudi pri Dimjenki, so izpraznili Rusi danes zjutraj pozicijo Pulva in se ognili proti odseku Lesnija.

Pred Brestom Litovskim smo zopet zožili trdnjavo oklepajoči krog. Medtem ko so zavezniki prodirali ob izlivu Krzne, je vrgel feldmaršallajtnant von Arz sovražnika na obeh straneh Biale vodeče ceste proti trdnjaskemu pasu nazaj. Naša mostišču slična pozicija severno od Vladimira Volinskega, je bila razširjena, pri čemer so naše čete odbile močnejše sovražne oddelke.

Prodiranje zveznikov proti Brest Litovsk je stlačilo v neredu znatne dele več ruskih armad v območje trdnjave. Da omogoči odtok čet in trenja proti severovzhodu, ki je omejen na maloštevilne prehode, se sovražnik zlasti zapadno od Bresta Litovskega na obeh straneh reke našem prodiranju močno opira. Navzlic temu se je severno krilo obkoljevalnih čet vzhodno od Rokitna polastilo nadaljnjih sprednjih pozicij in čete nadvojvode Jožefa Ferdinanda prodirajoče na severnem bregu Buga, so včeraj pred mrakom z jurišem prepodile pri Wolczyu okopanega sovraga. Čete generala Kövösa prodirajo proti gorenji Pulvi. Obstreljevanja Novega Georgiewska, ki so ga naši zavezniki zavzeli, so se uspešno udeležili tudi naši težki možnarji. Pri Vladimiru Volinskem ter v vzhodnji Galiciji je ostal položaj neizpremenjen.

Dne 22. avgusta.

Armada generala von Eichhorna je vzhodno in južno od Kowna nadalje napredovala. Pri jurišanju neke pozicije, severno od jezera Zuwinty, je bilo vjetih 750 Rusov. Število ruskih vjetnikov iz bojev zapadno od Tykocina se je zvišalo na čez 1100. Armada generala von Gallwita prodira južno od Narewa naprej čez železnico Bjelostok-Brest Litovsk. V zadnjih dveh dneh je vjela 13 častnikov in čez 3550 mož. Armadna skupina generala feldmaršala princa Leopolda Bavarskega je med zmagovitimi boji prekoračila železnico Klešče-Visoko Litovsk. Znova se upirajočega neprijatelja so vrgle nemške čete iz njegovih pozicij. Nad 3000 sovražnikov je bilo vjetih in nekaj strojnih pušk je bilo ugrabljenih. Napadi nemških in avstro-ogrskih čet v odsekih Kosterke, Pulve ob Bugu nad Ogrdniki, ter ob dolenjem teku Krzne napredujejo. Pri Pišči (severo-vzhodno od Vlodave) in severo-zapadno od tam trajajo boji naprej.

Dne 23. t. m.

Vzhodno od Kowna sledi armadna skupina generala feldmaršala von Hindenburga po uspešnih bojih sovražniku. V prostoru ob Dvini do ceste Avgustovo-Grodno so se Rusi umaknili na črto Gudele-Lodzije-Studzieniczna ter se tam znova upirajo. Tudi zapadno od Tykocina se vrše še boji.

Armada generala feldmaršala von Gallwitz je svoj napad uspešno nadaljevala ter je vjela 10 častnikov, 2650 mož in ugrabila 12 strojnih pušk.

Uspešen napad nemškega brodovja na zaliv Riga.

Naše pomorske vojne sile v Vzhodnjem morju so vdrle v zaliv Riga, naredivši si vozne ceste skozi spretno nastavljena minska polja in žične zapreke, kar je zahtevalo več dni težavnega odpravljalnega dela. Pri bojih predstraž, ki so se pri tem razvili, je bil uničen neki ruski torpedni čoln razreda Emir Buharski. Drugi torpedni čolni, med njimi Novik in neka večja ladja so bili težko poškodovani. Pri ruskem umikanju sta bili potopljeni topničarki „Sivuč“ in „Korejec“ po ljutem boju z artiljerijskim ognjem in torpednimi napadi. 40 mož posadke, med njimi 2 oficirja so mogli deloma težko ranjene rešiti naši torpedni čolni. 3 naši torpedni čolni so bili deloma poškodovani po minah. Od teh se je eden potopil, enega je bilo mogoče spraviti na breg, enega v luko. Naše izgube na moštvu so neznatne.

Osovjec zaseden.

Dne 23. t. m.

Vzhodno od spodnje Pulve in železnice, ki vodi iz Riasnega na sever, se vrši velik ljut boj. Sovražnik brani vsako ped zemlje najzilavejše, vendar pa je bil odbit ob celi fronti na mnogih točkah, pri čemur je prišlo v naše roke obilo vjetnikov. Posebno vroče so se bojevali naši izkušeni sedmograški polki, pri severno od Riasnega ležečih vaseh Gola in Suhadol. Pehotni polk št. 64 je vjel pri zavzetju nekega okopa, ki so ga branili ruski grenadirji, posadko 7 oficirjev in 900 mož in je vplnil 7 strojnih pušk. Vzhodno od Vlodave so prodrle nemške čete čez jezersko zono. V prostoru Vladimir Volinskij smo potisnili svoja kritja do Turyska in okoli Luvomla vzhodno naprej. Rusi so bili pregnani nazaj.

Čete generalobersta von Eichhorna prodirajo vzhodno in južno od Kowna naprej. Ob Bobru smo zasedli od Rusov zapuščeno trdnjavo Osovjec. Severno in južno od Tykocina so se vršili uspešni boji. Tykocin je bil zavzet. Pri tem smo vjeli 1200 sovražnikov, med njimi 11 častnikov in vplnili 7 strojnih pušk. Severno od Bjelska so se ponesrečili obupni ruski protisunki z jako znatnimi izgubami za sovražnika. — Južno od tega mesta smo prodirali naprej. Armadna skupina generala feldmaršala princa Leopolda Bavarskega je prekoračila med trdovratnimi boji črto Klešče-Razna, ter se nahaja v nadaljnjem ugodnem napadu. Vjetih je bilo 3050 sovražnikov in vpljenih 16 strojnih pušk. Armadna skupina generala feldmaršala von Mackensen je po ljutem odporu izsilila prehod čez odsek Pulva med Razno in izlivom reke. Napad čez Bug nad odsekom Pulve napreduje. Pred Brestom Litovskim je položaj neizpremenjen. Na obeh straneh Svijaškega je-

zera pri Pišči, vzhodno od Vlodave, smo sovražnika včeraj porazili, ter ga gnali proti severo-vzhodu nazaj.

Osovjec.

Najvažnejši dogodek zadnjih dni na severnem bojišču je zasedenje trdnjave Osovjec Rusi so uničili in odpeljali ondi zbrani material in se umaknili iz trdnjave. Ta trdnjava je v času bojev ob Mazurskih jezerih igrala veliko vlogo. Dasi nikakor ni prvovrstna trdnjava, je proti nemški ofenzivi bolje služila, kakor vse druge ruske trdnjave. Nemci so ponovno poskusili, premagati Osovjec, a se jim to ni posrečilo, ne zaradi kvalitete trdnjav, ali zaradi ruske obrambe, marveč zaradi tega, ker je vse ozemlje daleč okrog trdnjave močvirnato. Ta močvirja so bila povod, da so Nemci že pred več časom opustili svoja prizadevanja za zavzetje Osovjeja, ter jih niso obkolili. Čim je postalo Rusom nemogoče, ohraniti svoje pozicije ob Bobru, so morali seveda tudi Osovjec zapustiti.

Rusi pri Vjerohovicah in Rjasnu znova poraženi.

Dne 24. avgusta:

Severozapadno od Bresta Litovskega se upirajoči sovražnik je bil v okolici Vjerohovic in Rjasna znova poražen in prisiljen, da se je umaknil. Število sovražnikov, ki jih je vjela armada nadvojvode Jožefa Ferdinanda v zadnjih bojih, znaša 4 častnike in 1300 mož. Severovzhodno od Vlodave so zavezniki potisnili sovražnika znova nazaj ter pridobili na prostoru. Avstro-ogrška in nemška konjenica armade feldcajgmojstra Puhalla je pri zasledovanju sovražnika vkorakala v Kovel ter prodira dalje proti severu.

Dne 24. avgusta:

Armadna skupina generala feldmaršala von Hindenburga je v bojih vzhodno in južno od Kowna vjela 9 častnikov in 2600 mož ter vplnila 8 strojnih pušk.

Armadna skupina generala feldmaršala princa Leopolda Bavarskega je na višinah severovzhodno od Kleščel in v gozdnatem ozemlju jugovzhodno tega kraja sovražnika znova porazila. Zasledovanje se bliža Bjaloveškemu lesu. Sovražnik je izgubil nad 4500 mož na vjetnikih in 9 strojnih pušk.

Armadna skupina generala feldmaršala von Mackensena je na jugozapadni fronti Bresta Litovskega jurišala višine pri Kopitovu.

Pred Brestom Litovskim.

Na jugozapadni fronti Bresta Litovskega so vrženi Rusi v utrdbeni pas trdnjave.

Dne 25. avgusta.

Čete nadvojvode Jožefa Ferdinanda in generala von Kövösa pritiskajo skupno z zavezniki sovražnika med neprestanimi boji proti Lesni nazaj. Zlomljen je tudi odpor Rusov, ki se še borijo jugozapadno od Bresta Litovskega. Divizija generala von Arza in nemške čete so jih vrgle v utrjeni pas. Severovzhodno od Vlodave ženejo nemške čete sovražnike vedno globokejše v gozdno in močvirno ozemlje.

Konjenica fcm. Puchalla prodira na obeh straneh ceste iz Kovla v Kobrin. Honvedski huzarji so jurišali neko z okopi utrjeno vas ob železnici Kovel-Brest Litovsk.

Nemške armade prodirajo pri Bjelostoku čez Narew ter so dospele nad Brestom Litovskim do Lesne.

Dne 25. avgusta.

Severno od Njemena je armadna skupina generala feldmaršala von Hindenburga v uspešnih bojih v okolici Piršov vjela 150 Rusov.

Armada generalobersta von Eichhorna je med boji zmagovito prodirala proti vzhodu. 1850 Rusov je bilo vjetih, več strojnih pušk vpljenih. Armada generala von Scholza je dospela do Basesoyke potem do Knizina ter je južno od Tykocina prekoračila Narew.

Armadna generala von Gallwita je izsilila prehod čez Narew ob cesti Sokali-Bjelostok. Njeno desno krilo je dospelo, potem ko je porazilo sovražnika, do Orlanke. Armada je vjela 4700 sovražnikov med njimi 18 častnikov ter ugrabila 9 strojnih pušk.

Sovražnik je včeraj znova poskušal ustaviti prodiranje armadne skupine generala feldmaršala princa Leopolda Bavarskega. Napadla ga je in vrgla v Bjeloški les. Južno od lesa so dospele naše čete do okolice vzhodno od Vjerhovice. Vjetih je bilo nad 1700 sovražnikov.

Armadna skupina generala feldmaršala von Mackensen se je zasledujoč poraženega sovražnika, približala višinam na zapadnem bregu Lesne (severno od Bresta Litovskega). Na jugo-zapadni fronti Bresta Litovskega, pri Dobrinki, so prodrle avstro-ogrskе in nemške čete eksponirane pozicije trdnjave.

Na vzhodnjem bregu Buga, severo-vzhodno od Vlodave, so prodrli deli armade generala von Linsingena med boji proti severu.

Obleganje Brest-Litovskega.

Združene armade se v neprestanih bojih od več strani pomikajo na Brest-Litovsk. Po padcu Kovna in Novo Georgijevskega so Nemci začeli pritiskati na Vilno in iztrgali Rusom iz rok prehode čez Njemen. Armada Gallwitz je zavzela Bielsk in vrgla Ruse čez Bialo. Železniška zveza med Brest-Litovskim in Bielostokom je pretrgana in s tem je storjen začetek izoliranja Brest-Litovskega. Če se še posreči premagati ruske čete, ki stoje za Bialo, potem bo tudi ta ruska fronta prebita in bo Brest-Litovsk obkrožen. Avstrijske in nemške armade se od druge strani vse bolj bližajo Brest-Litovskemu in so že začele obstreljevati zunanje forte. Začelo se je oblegovalno napadanje na to veliko in prepomembno rusko trdnjavo, ki je dobra opora za ofenzivo na zapad. Ker ima izvrstne naravne in umetne pogoje, je važna baza za Ruse. V fortifikatoričnem oziru je trdnjava zgrajena kot etapna točka za linijo ob Visli. Čez Bielovsk in Vilno ima železniško zvezo s Petrogradom, čez Minsk za Moskvo, čez Homel in Kovel s Kijevom, torej z glavnimi mesti in najboga-tejšimi provincami Rusije. Brest-Litovsk je zvezan tudi z Ostrolenko, Osovecem in Grodnom na severu in s trdnjavami na jugu. Nemško in avstrijsko prodiranje z juga in s severa je vrednost in pomen Brest-Litovskega znatno zmanjšalo. Zveza z linijo ob Narevu in ob Visli je popolnoma pretrgana, zveza z Bielostokom je tudi pretrgana, zveza s Kovelom pa ogrožena. Odkar so padle trdnjave Ivangorod, Varšava in Novo Georgijevsk, je Brest-Litovsk sam nase odkazan. Trdnjava stoji na obeh straneh Buga, tam, kjer se izteka Muhavjec v Bug. Reka Muhavjec, ki tvori del takozvanega kraljevskega kanala, dolgega 80 kilometrov in spajajočega Vislo z Dnjeprom, je važna vodna pot. Vsled tega ni Brest-Litovsk samo znamenito železniško središče, ampak tudi največje mostišče na Bugu in bi se v zvezi z Grodnom lahko tam napravila nova obrambna linija. Poleg 120 metrov širokega in do štiri metre globokega Buga ima Brest-Litovsk še eno naravno obrambo, to so močvirja in jezera. Reke Lesna na severu, Krzna na zapadu in Muhavjec na vzhodu dele ozemlje pred trdnjavo na ugodne razdelke. Kakor vse ruske trdnjave, je tudi Brest-Litovsk trdnjava s pasom; to je, ima veliko središče in 12 trdnjav, ki stoje 5 kilometrov daleč naprej. Središče je zgrajeno na otoku sredi reke Bug. Mesto, ki steje 48.000 prebivalcev, je od trdnjavskega središča oddaljeno dva kilometra. Od fortov je mesto oddaljeno dva do sedem kilometrov in je torej mogoče istočasno obstreljevati forte in mesto. Zapadna fronta trdnjave se imenuje Terespol, severna Volin in južna Kobrin.

Rusi razorožujejo Brest-Litovsk.

Z Dunaja se poroča: Z ozirom na dejstvo, da se največje ruske trdnjave niso mogle ubraniti težki nemški artiljeriji, so se Rusi odločili, svojo edino veliko trdnjavo Brest-Litovsk razorožiti ter spraviti vsa obrambna sredstva, zlasti pa težke topove, pravočasno na varno. Zdi se, da se bodo ruske čete pri Brestu-Litovskem le tako dolgo držale, dokler ne bo v trdnjavi „vse pospravljeno“, nakar se bodo Rusi pač tudi na tej točki umaknili. Zasedenje Bresta-Litovskega je torej le še vprašanje časa.

Težki boji.

Na vzhodnem bregu Buga, severo-vzhodno Vlodave, so naše čete prišle do močvirij. Tu se je začel nov način bojevanja. Krajevne razmere so take, da ni mogoče nastopati v večjih četah in so obkoljevalne operacije silno težke. Bore se tu mož proti možu. Tudi uporaba topov je omejena. Rusi se trdovratno drže na prehodih čez močvirja; vsak korak naprej se stori le z bojem. Zdi se, da Rusi ne branijo samo Brest-Litovskega, ampak da hočejo zapreti tudi na jugu tekočo ozko cesto, da bi zakrili premikanje svojih čet. Vzlic težavnim razmeram pa napredujeta nemška in avstrijska armada, dasi otežuje bojevanje vedno deževje.

Naš vrhovni poveljnik na fronti.

Vrhovni poveljnik, feldmaršal nadvojvoda Friderik, je te dni inspiciral fronto naših, proti Rusiji so bojujočih armad. Posetil je Lublin in Ivangorod ter se je dalj časa mudil na bojiščih pred Brestom Litovskim, kjer je obiskal armadnega zapovednika nadvojvodo Jožefa Ferdinanda in generala feldmaršala von Mackensena.

Brest Litovsk osvojen.

Naše in nemške čete so jurišale zapadne in severo-zapadne utrdbe Bresta Litovskega ter pregnale sovražnika iz trdnjave.

Dne 26. avgusta.

Trdnjava Brest Litovsk je padla.

Nemške in avstro-ogrske čete so jurišale zapadne in severozapadne fronte, ter so vdrlle ponoči v jedro trdnjave. Sovražnik je nato trdnjavo opustil.

Čete generala von Arza so predrle jugo-zapadno fronto Bresta Litovskega.

Ogrski domobranci generala von Arza so iztrgali včeraj sovražniku jugo-zapadno od trdnjave ležečo vas Kopilani, predrli s tem zunanji utrjeni pas ter napadli jim najbližje ležečo utrdbo od zadaj. Zapadno-gališka, šlezijška in moravska armadna pehota je istočasno zavzela v naskoku utrdbo južno od kraja Koroščin. — Nemške čete so se polastile treh utrdb na severo-zapadni fronti, ter so danes zjutraj zasedle citadelo, ki leži ob železniškem mostu.

Medtem so potisnili zavezniški sovražnika tudi čez Lesno ter v gozdnato in močvirnato ozemlje jugo-vzhodno od Bresta Litovskega nazaj in od Kovla v severni smeri zasledujoča konjenica je porazila ruska zadnja kritja pri Bocinu in Vizvi.

Pomorska bitka v Baltičkem morju.

Opiraje se na poročilo ruskega generalnega štaba in na pisanje angleških listov, po katerih se je pomorski boj v zalivu pri Rigi končal z oмикom nemškega brodograja, ki naj je izgubilo eno veliko vojno ladjo, dve križarki in najmanj osem torpedovk, pišejo francoski listi, da je ruska mornarica dosegla veliko zmago. Pravijo, da je ta poraz še hujši, kakor oni pri Falklandskih otokih in da bo imel velik vpliv na daljne vojevanje Rusije. „Temps“ trdi, da je nemško prodiranje na Petrograd za dolgo časa nemogoče in vprašuje, če morejo Nemci še upati, da dosežejo tak uspeh, da bodo osvobojeni ruskega pritiska.

Avstrijsko-srbska vojna.

Praske na srbski in črnogorski meji.

Iz vojnega časnikarskega stana poročajo: Na južno-vzhodni fronti je zaznamovati neprestane praske in od časa do časa zmerno streljanje artiljerije. Pri Zemunu je obstreljevalo pri podobni priložnosti srbsko topništvo neki avstro-ogrski patroljski čoln živahno, toda brezuspešno. V zraku nad Banatom je pogosto videti sovražne letalce. Pri teh vzletih letajo sovražni avijatiki tudi brezobzirno čez romunsko ozemlje.

Ob črnogorski meji so poskusili manjši sovražni oddelki pri Bileči in vzhodno od Trebinja izvršiti sunke, da napadejo naše poljske straže, razderejo telefone, uničijo žetev. Vse te napade smo odbili z izgubami za sovražnika.

Nemško-francosko-angleška vojna.

Sovražno brodograje pred Zeebrügge. Ljuti boji v Vogezi.

Dne 23. avgusta se je pojavilo pred Zeebrügge sovražno brodograje, sestojče iz 40 ladij, ki pa je, obstreljevano od naših obrežnih baterij, zopet odplulo v severo-zapadni smeri.

V Vogezi se vrše severno od Münstera novi boji na črti Lingekepf—Schratzmännle—Barenkopf. Močni sovražnikovi napadi so dospeli deloma do naših pozicij. Protinapadi so vrgli sovražnika na Lingekepfu zopet nazaj. Ob Schratzmännle in Barenkopfu so trajali ljuti bližinski boji za posamezne dele jarkov vso noč. Okrog 30 alpincev je bilo vjetih. Pri Vavrinu, jugozapadno od Lille smo sestrelili angleško letalo.

„Uspeh“ angleškega brodograja pred Zeebrügge.

Med svojim posetom pred Zeebrügge je oddalo angleško brodograje približno 60 do 70 strelcev na naše obrežne utrdbe. Vsled tega obstreljevanja smo izgubili žal 1 ubitega in 6 ranjenih. Razentega je neki izstrellek, ki je šel predaleč, ranil še tri belgijske prebivalce. Materijalne škode ni. V Vogezi severno od Münstera je boj čez dan ponehal. Zvečer so Francozi zopet napadli naše pozicije na Barenkopfu in severno od tam. Napadi so odbiti. Slabi francoski oddelki, ki so vdrlili v naše pozicije, so bili vrženi ven, nekaj alpincev je bilo vjetih. V teh bojih je ostal kos našega jarka na Barenkopfu v sovražnikovih rokah. Pri Loo je naš bojni letalec sestrelil francoski dvokrovnik.

Delo nemških podmorskih čolnov.

Nemški podmorski čolni so torpedirali in uničili angleški parnik „Carterswell“, ki je vozil semena iz Amerike v Anglijo, belgijski parnik za petrolej „Naguestan“ in tri jadernice.

„E 13“.

Nemški razdiralci so napadli podmorski čoln „E 13“ pri otoku Saltholm. Podmorski čoln ni mogel na ogenj odgovarjati, ker je tičal na morskih tleh in se je bil užgal. Nemci so streljali s strojnimi puškami in granatami na ljudi, ki so bili v vodi. Danske torpedovke so zapeljale med podmorski čoln in razdiralce in so Nemce prisilile, da so nehali streljati in da so se odpeljali.

Zeppelin nad Londonom.

Iz Londona semkaj došli sotrudnik „Nationalzeitung“ potrjuje, da je naval Zeppelinov na Lon-

don provzročil znatno škodo, zlasti na vzhodu, kjer so doki. Tam je več hiš porušenih. Tisti večer je bilo v onem okraju videti svit gorečih hiš. Prebivalci niso Zeppelinov videli, ker je bilo mesto temno; slišali so samo ropot propelerjev.

Bombe na Offenburg.

Dne 24. avgusta je sovražen letalec metal bombe na mesto Offenburg, ležeče zunaj operacijskega ozemlja. Provzročena škoda je neznatna. Več civilnih oseb je bilo deloma težko poškodovanih.

Novi vpoklici na Francoskem.

Prej kot nesposobno za orožje spoznano moštvo je bilo vnovič pregledano, in tisti, ko so bili zdaj potrjeni, so dobili povelje, da nastopijo med 7. in 9. septembrom vojaško službo. Uvrstili jih bodo v infanterijo.

Kanadske izgube.

Semkaj došli ameriški listi poročajo, da znašajo kanadske vojne izgube 10.580 mož. Mrtvih je 1877, ranjenih 6738, pogrešanih pa 2065.

Boji francoskih in nemških letalcev.

Severno od Beau Sejourja v Champagni, smo držali razstreljeno vrtno proti francoskim napadom.

Dve sovražni letalni flotilji sta metali v dolini Saar pod in nad Saarlouisom bombe. Več oseb je bilo ubitih ali ranjenih. Materijalna škoda je neznatna. Predno sta se sovražni flotilji dvignili iz svojega pristanišča Nancy, so ju bili naši avijatiki z dobrim uspehom napadli; razentega sta izgubili 4 letala: eno je padlo pri Bolehenu goreče na tla, voditelj in opazovalec sta mrtva; drugo je prišlo pri Remilly s posadko nepoškodovano v naše roke; tretje je prisilil naš bojni letalec pri Arracourt, tik pred francosko črto, da se je moralo spustiti na tla, nakar je uničila naša artiljerija; četrto se je spustilo v ognju naših obrambnih topov pri Moivronsu za sovražno fronto na tla.

Italija napovedala Turčiji vojno.

Italija je Turčiji napovedala vojno. Italijanski poslanik je odpotoval.

Italija se je odločila za vojno proti Turčiji.

Glavni vzrok, da se je Italija odločila za vojno proti Turčiji, je spoznanje entente, da s dosedanjim bojno silo pred Dardanelami ničesar ne opravi. Svoj čas je bil, kakor znano, namestnik italijanskega generalnega štaba general Aorio v francoskem glavnem stanu, kjer so ententni generali sklenili načrt, po katerem naj se izvrši sodelovanje Italije v vojni proti Turčiji. Italija se je dolgo upirala žrtvovati svoje čete za Dardanele, toda pritisk entente, zlasti pa Anglije, ki daje laškemu zavezniku denar in premog, je postajal vedno večji in hočeš, nočeš, so se mu morali italijanski kralj in ministri končno udati. Zunanji minister Sonnino se je koncem preteklega tedna mudil v glavnem stanu pri kralju in v petek se je vršilo v Rimu dolgo ministrsko posvetovanje, katerega rezultat je bila vojna napoved Turčiji.

Formalnega povoda ni bilo težko najti. Ze od izbruha vojne so obstojali med Italijo in Turčijo razni spori, katerih razvoj je italijanska vlada skrbno „negovala“, da jih ima v slučaju potrebe pri rokah. Prvi spor je bil v začetku svetovne vojne incident v Hodeidi, kjer so turške oblasti razžalile italijanskega konzula, pozneje je dolžila italijanska vlada Turčijo, da podpira in neti upore v Tripolitani, končno ji je očitala, da brani italijanskim podanikom odhod v domovino. Radi tega zadnjega dejstva je italijanska vlada izročila visoki Porti ostro protestno noto, ki je imela značaj ultimata. Na to noto je Turčija nepovoljno odgovorila in casus belli je bil tu.

Italija naj pomaga zaveznikom prokrčiti pot v Carigrad, njen nastop naj tudi vpliva na odločitev balkanskih držav. Intervencija Italije dosedaj še nikjer ni imela odločilnega vpliva na svetovno vojno in upati je, da bo temu tako tudi pred Dardanelami. Morda imajo tisti prav, ki smatrajo, da je Italija radi tega morala v boj proti Turčiji, ker so se izkazale nade četverozeve, da bodo nevtralne balkanske države udarile na Carigrad za prazne.

Zakaj je napovedala Italija vojno Turčiji?

Italija je torej napovedala vojno Turčiji. Uradno navedeni vzroki so seveda samo formalni. Pravi vzrok, katerega pa ni mogla povedati v napovedi vojne, je ta, da bi Italija, ako se vojna konča srečno za njo in zaveznike, rada dobila kolonije v Mali Aziji, in pa da je že skrajni čas, da kaj stori za zaveznike. Trimesečni boj ob Soči in v Alpah ne odgovarja pričakovanju. Ni mogel vezati znatnih avstro-ogrskih sil in razbremeniti Rusije ne v Galiciji, ne na Poljskem. Vojna na vzhodni fronti se je nadaljevala, kakor da bi ne

bilo vojne z Italijo. Tudi ni verjetno, da Italija kaj doseže v bližnjem času na starem bojišču. Edina možnost, da se položaj spremeni, se jim vidi v odprtju Dardanel in v svobodnem dovažanju orožja za Rusijo. S tem hoče Italija svojo pošiljatev čet proti Turčiji braniti pred javnostjo.

Posledice italijansko-turške vojne.

„Epoca“ meni, da bo Italija predvsem zasedla pristanišče Adalio s celim zaledjem. To bo morda odločilno vplivalo na stališče Grške. Udeležba Italije pri dardanelski akciji bo dala misliti tudi bolgarskim državnikom. — „N. Fr. Pr.“ meni, da bo Italija predvsem proglasila aneksijo Dodekaneza, kar jo bo spravilo v največje nasprotstvo z Grško.

Turčija proti štirizvezi.

Boj za Carigrad.

Operacije italijanskih čet proti Turčiji.

Preko Chiassa javljajo iz Milana: Splošno se sodi, da bodo Italijani predvsem izkrcali svojih na otoku Rodu zbranih 75.000 mož na maloazijski obali ter udarili na Smirno.

Angleži v južni Perziji.

Iz Carigrada poročajo: Angleški konzul v Buširu je imenovan za generalnega gubernatorja južne Perzije. Povsodi je razvita angleška zastava. Število izkrcanih angleških čet pa ne presega 3000 mož. V južni Perziji vlada veliko razburjenje. Tamkajšnja plemena so sklenila, proglasiti sveto vojno.

* * *

Amerika in Nemčija.

Razburjenje v Ameriki radi uničenja parnika „Arabic“.

Zadnje dni se je pripetilo na morju več incidentov, ki so izzvali v raznih nevtralnih državah nejevoljo nad Nemčijo. Predvsem je tu omeniti torpediranje velikega angleškega parnika „Arabic“, pri čemur so utonili tudi 3 ameriški državljani. Ententno časopisje in tudi del ameriških listov hoče konstruirati novo Lusitania-afero in res se ameriška javnost znova razburja in zahteva od Wilsona energičnih korakov. Toda npanje francoskih in angleških krogov, da bo prišlo med Ameriko in Nemčijo do vojne, se pač tudi tokrat ne bo vresničilo.

Razburjenje v Ameriki radi uničenja parnika „Arabic“ narašča. Anglofilski listi in politiki se trudijo na vse moči, zapeljati ameriški narod in njegovo vlado k nepremišljenim korakom. Dosedaj objavljena pričevanja potnikov potopljenega parnika pravijo, da je nemški podmorski čoln torpediral „Arabic“, ne da bi jo bil posvaril in ne da bi ji dal priložnost, spraviti pasažirje v čolne. Avtentičnega poročila o aferi pa še ni.

Medtem se vrše v Washingtonu živahne konference in angleški listi zatrjujejo, da je predsednik Wilson sklenil, postopati z največjo odločnostjo. Ameriški veleposlanik v Berlinu je že dobil nalogo, zahtevati od nemške vlade pojasnila.

Kot znamenje skrajne nervoznosti se tolmači javna izjava Wilsonovega tajnika Tumultyja, ki pravi: „Zedinjeni narod podpira svoje, pa predsednika v tej veliki mednarodni krizi in bo zastavil, če treba, za nedotakljive pravice Amerikancev na kopnem in na morju, tudi svoje življenje.“

Dunajski politični krogi upajo, da nervoznost Zedinjenih držav ne bo povzročila težke krize.

Poročilo Wolffovega urada.

Potopitev parnika „Arabic“ vpliva z veliko senzacijo. Časopisje je zelo razburjeno. Situacija se označuje kot opasna. Upa se še, da bodo bližje okolnosti nudile zadovoljivo pojasnilo za potopitev. Zlasti se upa, da se torpediranje ni izvršilo brez predhodnega svarila.

Rooseveltdove hujskarije.

Eksprezident Roosevelt priobčuje v ameriških listih hujskajoče članke, v katerih pozivlja ameriški narod in vlado, naj vendar preideta od besed k dejanjem, ter odgovorita Nemčiji tako, kakor se to spodobi potomcem Washingtona in Abrahama Lincolna.

Ameriške grožnje.

Vesti iz Washingtona poročajo, da bodo nemškemu poslaniku, grofu Bernstorfu, dostavljene potne listine, da bo poslanik Getard odpoklican iz Berlina in sklican kongres na posvetovanje o mobilizaciji armade in brodovja, če nemška vlada ne pojasni, da je bil parnik „Arabic“ krivično torpediran.

Položaj radi slučaja „Arabic“ se boljša.

Položaj nastal vsled slučaja „Arabic“ se boljša, ker Angleži zadržujejo poročilo. Ne stori se nič, dokler se ne razjasni dejanski stan. Dežela je, izvemši gotove kroge, popolnoma mirna. Razpoloženje za mir narašča močno in hitro.

Nakup nemških ladij.

„Berlingske Tidende“ v Kodanju razširjajo londonsko vest, da hočejo norveške in švedske parobrodne družbe kupiti v ameriških pristanih se nahajajoče nemške ladje, da bi jih Zedinjene države ne zaplenile. Angleška grozi, da polovi te ladje, če zapuste pristan.

* * *

Zaupnica srbske skupštine ministrskemu predsedniku Pašiću.

Pašićev ekspoz skupštini je temeljil na naslednjih principih: Srbija je pripravljena odstopiti Bolgarski makedonsko ozemlje, vztraja pa pri tem, da si ohrani skupno mejo z Grško in da ozemlja ne izroči takoj. Za sporna vprašanja je Srbija pripravljena akceptirati razsodišče četverozeve, pod pogojem, da se mu tudi Bolgarija podvrže.

Skupština je votirala vladi po dolgi debati zaupnico s 103 glasovi proti 24 ter sprejela resolucijo, ki prepušča Pašiću v makedonskem vprašanju popolnoma proste roke.

Nova ruska nota Srbiji.

Dunajski listi poročajo, da je poslala Rusija srbski vladi novo noto, s katero zahteva, da naj Srbija končno vendar nastopi na bojiščih, sicer da bo Rusija pretrgala diplomatske zveze.

* * *

Bolgarsko-turški dogovor podpisan.

Bolgarsko poslaništvo v Berlinu je izvedelo da je novo bolgarsko-turško sporazumljenje že podpisano.

Dogovor je bil najbrže v petek v Carigradu podpisan.

Vsebina turško-bolgarskega sporazuma.

Kakor se poroča je prepustila Turčija Bolgariji odriško predmestje Kaagač in od neke gotove točke naprej oba bregova Marice. Nova meja gre ob Tundži do izliva v Marico, nato ob Marici do Dimotike, od tam pa kakih 5 do 10 kilometrov vzhodno od Marice do morja. Bolgarija pa se je zato odrekla Kirkilislu (Lozengradu).

Pomen bolgarsko-turškega sporazuma.

Vesti, da je bolgarsko-turški dogovor že podpisan, sicer še niso uradno potrjene, vendar pa zelo vrjetne, saj niso dospele le v Berlin in na Dunaj, temveč tudi v London. Bolgarsko-turški dogovor je največje važnosti, kajti on dokazuje, da je Bolgarija trdno odločena, se upreti vsaki intervenciji v prilog ententi. — Berolinski listi podarjajo zlasti modrost bolgarskih politikov, ki so prvi med nevtrali spoznali, da je Rusija že sedaj popolnoma in definitivno poražena in da balkanske države nimajo več povoda, se pri svojih ukrepih ozirati — proti Petrogradu. Da se je Bolgarija odločila, skleniti sporazum s Turčijo v najkritičnejšem momentu ententine akcije na Balkanu, preje, nego sta Srbija in Grška odgovorili, ali sta pripravljeni, pristati na kompenzacije, s katerimi je hotela plačati četverozeva bolgarsko intervencijo proti Turčiji, mora biti dokaz, da je doživela politika ententnih držav na Balkanu popolen fiasco. — Na uradno potrdilo te diplomatske katastrofe pač ne bo treba dolgo čakati.

Odstop bolgarskega vojnega ministra.

Vojni minister Fičev je iz zdravstvenih ozirorv odstopil. O pomenu Fičeve demisije si politični krogi niso na jasnem. Opozicijske stranke jo tolmačijo kot znak, da so nastale v kabinetu resne difference. Po drugi verziji je Fičev odstopil ker ni hotel prevzeti odgovornosti za gotove vojaške priprave. General Fičev je bil, kakor znano v prvi balkanski vojni šef generalnega štaba in bo, če pride do vojne, zopet prevzel to funkcijo. Za njegovega naslednika v vojnem ministrstvu je designiran polkovnik Zekov, dosedaj načelnik bolgarske delegacije, ki se je pogajal s Turčijo.

Novi bolgarski vojni minister.

Na mesto generala Fičeva je imenovan za bolgarskega vojnega ministra polkovnik Zekov.

Demisija bolgarskega ministra železnic.

Bolgarski minister železnic Apostolov je demisioniral. Apostolov je intimus Genadijeva. Njegova demisija kaže, da je Genadijeva stambolovistična frakcija prešla v opozicijo. Vlada je s tem sicer izgubila večino v sobranju, vendar pa bo svojo politiko nemoteno nadaljevala. Sobranje se v bližnjem času ne sestane.

* * *

Novi grški kabinet.

Novi kabinet s predsednikom Venizelosom na čelu se je najbrže v sredo, predstavil grški zbornici in poročalo se je, da bo Venizelos pri tej priliki podal obširen ekspoz.

Novi vojni minister Dangelis je študiral v Franciji in velja za prijatelja entente.

Angleži so zasedli Kreto?

Angleške in francoske ladje so prispele v zaliv Suda na Kreti. Angleži so se izkrcali ter odstavili tamkajšnje grške oblasti. (Pred par dnevi je bilo čitati podobno vest o izkrcanju angleških čet pri Solunu).

* * *

Postopanje Romunije.

Kakor javlja „Vossische Ztg.“, je romunski ministrski svet sklenil, zadržati vse nemške vagonne, ki se nahajajo v Romuniji. Ta neprijazen korak romunske vlade kaže najjasneje, da so bile vse odredbe glede prostega izvoza žita le pesek v oči romunskim agrarcem, kajti če ne smejo niti tuji vagoni, ki se nahajajo v Romuniji, zapustiti državnega ozemlja, ne smejo seveda tudi romunski vagoni čez mejo. Romunska vlada je v zadnjem času iz Francije dobila 30 aeroplanov, iz Amerike več stotisoč čevljev in je sedaj, kakor javlja „Berliner Tagblatt“, prepovedala tudi prodajo avtomobilov in motornih vozil. Nobeden avtomobil ne sme čez državno mejo brez posebnega dovoljenja romunskega vojnega ministrstva.

Romunska politika.

„Novoje Vremja“ priobčuje izjavo nekega romunskega diplomata, ki pravi: S tem, da je Romunija prepovedala prevoz municije iz Nemčije v Turčijo, je storila prvi korak priključenja k ententi. Romunija ne bo nikdar dopustila, da premagajo centralne države Srbijo, ker bi bila s tem zapečaten tudi usoda Romunije. Romunija je pokazala Bolgariji svojo dobro voljo ter pričakuje, da bo tudi Bolgarija pri rešenju balkanskega vprašanja koncilijantna.

„M. N. N.“ poročajo, da Romunska vzlíc vsemu pritisku četverozeve ni še dala nobene obvezne izjave in le obnovila obljubo, da ne bo pustila prevažanja municije za Turčijo čez romunski teritorij.

Boji ob Soči v prejšnjih časih.

V rodovitni ravnini ob Soči za Gorico, ki služi za vpad v Italijo, so se odigrali od nekdanjih luti boji. V bran pred roparskimi vpadi planinskih narodov so ustanovili Rimljani leta 181. pred Kristusom obmejno trdnjavo Oglej, ki se je pa pozneje tako krasno razvil v sedež države patriarhov; ta trdnjava je morala pretrpeti prve napade barbarskih rodov z vzhoda in severa. Cesar Maximinus je šel leta 238. po Kr. iz Panonije z veliko armado proti Ogleju, da ga zavzame, ali Soča je bila narasla vsled snežnih mas iz gorovja tako, da je bila deroča reka, ki je branila prehod. Vsi mostovi so bili porušeni, jezdec so hoteli preplavati reko, pa se jim je poskus izjalovil. Maximinus je dal iz zapuščenih stanovališč pripeljati vinske sode in s temi je napravil nekaj jez čez Sočo. Oglej pa se je branil in uporni vojaki so ubili Maximina. Boj za svetovno gospodstvo je bil zopet odločen v prilog Rima. Tudi boj med uzurpatorjem Evgenom in cesarjem Teodozijem se je odigral ob Soči. Burja je odločila, burja, ki dela preglavice tudi Cadorni. Nevarnost je bila, da Teodozij podleže, kar je zavihrala strašna burja. Armada Teodozijeve je imela veter za svojim hrptom, sovražniku pa je pihala v obraz. Vojaki Evgenovi so komaj še sapo lovili, oblaki prahu so jih obdali, slišali niso več povelj svojih voditeljev in Teodozij je zmagal z ljutim naskokom, podpiran po burji. Evgenova armada je bila potolčena, on je padel. Leta 452. je prišel Atila, gotovo čez Sočo, s svojimi Huni iz Panonije in je razdejal Oglej po trimesečnem obleganju. Padec Ogleja pomeni uvod za razpad zapadnorimske države. Vedno bolj so vdiral severni narodi, vedno šibkejši je bil odpor Italije, Odoakar, kralj Herulov, je naredil konec državi, ko je odstavil cesarja Romulusa Augustulusa. Kralj vzhodnih Gotov Teoderik Veliki je prišel čez Alpe po Vipavski dolini do Soče, se je utaboril ob Soči, kjer je sedaj Majnica, na desnem bregu Soče, in tam je premagal Odoakerjevo armado 1. aprila leta 489. Longobardi so vdrli leta 568., razdejali zopet Oglej in šli v Italijo. Leta 585. je bila velikanska povodenj. Soča je uničila ceste, kraje in gradove. Vsa površina dežele se je spremenila. Gornja Soča se je združila z Idrijco, predrla jez pri Gradišču in drla proti Ogleju in dosegla strugo Tera. Skozi cel srednji vek so se bili večji in manjši boji ob Soči med nemškimi cesarji in papeži. Ko so izumrli goriški grofje, je prišla dežela v last habsburške hiše. V beneški vojni 1508. do 1516. je šel cesar Maksimilijan čez Sočo, zasedel kraje na desnem bregu in Oglej, ozemlje poznejše grofije Gradiščanske in je to ozemlje priključil grofiji goriški. Pod vladjo cesarja Franca I. je bila pokrajina ob Soči zopet hudo prizadeta po vojnih grozotah. Leta 1797., 1805. in 1809. so zasedle sovražne armade grofijo in jo odstopile deloma Franciji, deloma Italiji. Ali je trajalo samo štiri leta, ker je po sklepu miru Gorica zopet pripadla Avstriji in še Tržič z okolico. Vojno leto 1866. se je končalo ob Soči, ko so bili Italijani zasedli nekaj krajev na desnem bregu in je bilo

premirje pred sklepom miru v Krminu dogovorjeno. Takrat se je kratek boj med Avstrijo in Italijo končal ob Soški ravnini, sedaj se je tam pričel.

Zahvala in prošnja.

Požrtvovalnost prebivalstva omogočila je zelo obilno pogoščenje ranjencev in moštva vojaške bolnice v Kranju v proslavo rojstnega dne Njega Veličanstva cesarja. Vsem plemenitim darovalcem, zlasti župnim uradom in županstvom, šolskim vodstvom, ter častitim damam, ki so požrtvovalno izvršile vse priprave in požrtvovalno junaškim gostom stregle, najsrčnejša hvala. Tudi veže okrajno glavarstvo dolžnost, zahvaliti se za obilno zbirko jedilnega orodja, ki se je izročilo rezervni bolnici in hvaležno sprejelo. Pridem pa z novo prošnjo. Naši ranjenci si žele mehkih blazin. Rane so hude in težke, a podzglavje je trdo. Kdor le more žrtvuj blazino, katere-koli velikosti, bodisi napolnjeno s žimo, volno, perjem ali celo le plevnato. Treba bi bilo nujno vsaj 200 komadov. Gospe, žene in dekleta izdelujte blazine in izročujte jih župnim uradom ali pa županstvom, ki so naprošeni pošiljati jih podpisnemu okrajnemu glavarstvu.

C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju dne 25. avgusta 1915.

DNEVNE VESTI.

Naši alpinci. O našem domačem domobranskem pešpolku št. 27 prejel je gospod župan dr. Ivan Tavčar sledeče pismo:

Vojni poštni urad 48.

Dne 12. avgusta 1915.

Vaše preblagorodje! Visoko spoštovani gospod župan!

Že pozimi sem v Karpatih poveljeval ljubljanskemu domobranskemu domačemu polku ter ga vodim zdaj zopet mesec dni.

Zvesto, vstrajno, pogumno in neumorno se je bojeval ta polk vsekdar in poln navdušenja sledi zmagovitemu črnožltemu praporju z dvojnim orlom, čegar peroti ščitijo različne narodnosti naše drage velike domovine. Mi tekmujejo z drugimi domačimi polki, tako da sinovi Ljubljane in Kranjske ne zaostajajo, ter je naš Najmilostnejši cesar in Najvišji poveljnik z nami zadovoljen.

S ponosom in radostjo se počaščam poročati, da je ljubljanski domobranski polk št. 27 dne 9. t. m. pri nekem naskoku — ki ga je gospod divizionar v svojem dnevnem povelju kot strumnega („schneidig“) posebno pohvalno priznal — vrgel nasprotnika nazaj in skoraj brez izgub vplnil 6 sovražnih častnikov, 580 mož in 1 strojno puško ter drugi vojni material. Zopet list v vencu slave, ki mu bodo — o tem sem prepričan — kmalu sledili še drugi!

Mi pozdravljamo mesto, čegar ime nosimo.

Z najodličnejšim velespoštovanjem sem Vašemu preblagorodju najvdanejši

K u t s c h e r a, l. r., podpolkovnik.

* * *

Besede najpoklicanejšega moža, hrabrega zapovednika našega domačega alpinskega polka, ki je pri neštetihih prilikah spoznal in vzljubil naše ljube domače fante, bodo izzvale v najširši naši javnosti radosten odmev. Ljubljana, kranjska dežela, ste ponosni na svoje junake ter pošiljate njim in njihovem odličnemu poveljniku najiskrenejše pozdrave in izraze svojega občudovanja. Slava našim ljubljanskim alpincom!

Ministrska posvetovanja na Dunaju. V torek se je mudil ministrski predsednik grof Tisza na Dunaju, kjer je konferiral z zunanjim ministrom in grofom Stürgkhom. Popoldne so se sestali avstrijski ministri k posvetovanju, ki se je bilo pričelo že v ponedeljek.

Junaške smrti je padel na severnem bojišču dne 31. januarja Avguštin Engelman iz Kranja. Služil je pri 17. pešpolku. Pogrešan je bil od 24. januarja 1915. Rahla mu tuja zemljica!

Padel je sin ljubljanskega magistratnega blagajnika g. Nagliča rezervni praporščak jurist Milko Naglič. Na dan svoje smrti je pisal očetu: „Srečno sem ravnokar došel na bojišče.“ Sin Slavko je padel že pred meseci. Naše najiskrenejše sožalje!

Odlikovanje. Poročnik 53. pešpolka dr. Adolf Salberger iz Tržiča, ki je zdaj v ruskem vjetništvu, je bil odlikovan s Signum laudis.

Promenadni koncert priredi tukajšnja godba prostovoljne požarne brambе jutri ob 11. uri dopoldne na glavnem trgu: Vspored: 1. A. Pöschl: „Zmagoslavna koračnica“; 1. I. Leitner: „Sveže gorske sapice“, valček; 3. I. Laharnar: „Rožici“, pesem; 4. * * * : „Za sinove Avstrije!“, karakteristična skladba; 5. A. Pöschl: „Venec melodij“, veliki potpuri; 6. A. Pöschl: „Med šrapneli in granatami“, galop; 7. Langer! „Zvest zastavi“, koračnica.

Zopetna podelitev šarž 43 do 50letnim. Ogrsko deželnoobrambno ministrstvo naznanja, da morejo zopet potrjeni vojaki iz letnikov 1865. do 1873. dobiti šaržo, ki so jo imeli, ko so služili aktivno, ako jo dokumentarično dokažejo. Za Avstrijo je to naznanilo važno, ker mi še nimamo take objave, pričakovati pa smemo, da jo dobimo, kakor jo ima Ogrska.

Razglas. Spreminjaje tuk. razglas z dne 22. junija t. l. št. 13.252 se odredi, da se morajo vse gostilne, kavarne, točilnice itd. zapirati odslej ob 9. uri zvečer. ostale odredbe gori označenega razglasa ostanejo pa v celoti neizpremenjene. Zlasti pa se opozarja, da morajo biti ob 9. uri zvečer vse luči po hišah ugašene oz. okna tako zapazena, da ne pada svetloba na prosto. Tudi se mora tam, kjer so steklena hišna vrata, ugašati ob označeni uri luč v veži. Pripomni se izrecno, da se bo odslej, proti vsakomur, ki se tej odredbi ne bo pokoril, kar najstrožje postopalo in nakazalo najobčutnejše kazni. Ta naredba velja za občine Cerklje, Hrastje, Kranj, Mavčiče, Naklo, Preddvor, Predoslje, Selca, Smlednik, Sora, Staraloka, Strazišče, Sv. Jošt, Senčur, Škofja Loka, Velesovo, Voglje, Zminec in stopi v veljavo z dnem razglasitve.

Draginja živil postaja vsled nezaslišanega privijanja cen neznosna, in zato se je izdala nova cesarska naredba z dne 7. avgusta 1915. št. 228 drž. zak., katerega postruje dosedanja določila o preskrbovanju. Odslej mora imeti vsakdo, ki obrtoma ali na trgu prodaja živila, na vidnem mestu označene cene za posamezna živila po kakovosti in količini. Občina tržnega kraja določi pred začetkom trga (semnja) dopustne prodajne cene za živila, katere se pod najstrožjo kaznijo ne smejo prekoračiti. Vsako odvrčanje od obiska trga, odkupovanje na potu na trg, prodajanje in kupovanje pred pričetkom uradno določenih tržnih ur se strogo kaznuje. Tudi kupčevalec, ki ponuja višje cene, kakor jih zahteva prodajalec ali če se ne zahteva določena cena, ki prekaša dotlej običajne cene, se kaznuje. Da se pri boju proti draginji doseže uspeh, je treba, da občinstvo s a m o d e j a n s k o s o d e l u j e. Vsakega privjalca cen se mora takoj ovaditi oblastvu ali njegovim organom. To je patrijotična dolžnost vsakega državljana, ker oni, ki izrablja gospodarske težkoče vojne v to, da se obogati z neopravičeno visokimi cenami ravnovtako ali še bolj škoduje državi, kakor njeni oboroženi sovražniki. Okrajno glavarstvo bo v kolikor je pristojno — vsak najmanjši prestopok z vso strogostjo kaznovalo.

Cena krompirju. Okrajno glavarstvo v Kranju določa s tem za ves politični okraj Kranj do preklica sledečo najvišjo dopustno ceno pri prodaji krompirja na drobno in debelo in sicer: za meterski stot krompirja 8 kron, odnosno za 1 kg 8 vin. Vsako prekoračenje teh najvišjih dopustnih cen, se bo najstrožje in brezobzirno kaznovalo in sicer ali sodnijskim potom ali pa od glavarstva z denarjem do 1000 K ali z zaporom do 3 mesecev.

Prodaja moke. Prebivalstvo se opozarja na naredbo c. kr. deželnega predsednika z dne 17. avgusta 1915 št. 25. dež. zak. o nadrobni prodaji moke. Z naredbo so se določile tudi najvišje dopustne cene pri nadrobni prodaji moke. Te cene so za 1 kilogram moke sledeče:

Pšenična moka za peko, pšenični zdrob, debela pšenična moka (Grahamkrušna moka)	76 v;
pšenična moka za kuho	66 v;
pšenična krušna moka	48 v;
pšenična enotna moka	60 v;
ržena enotna moka	48 v.

Po gori navedeni naredbi je vsak prodajalec moke dolžen, z razločno vidnim napisom označiti moko, ki jo ima v svoji prodajalni, po posameznih vrstah in poleg te označbe hkrati razločno označiti cene posameznih vrst moke po teži. Dalje je vsako mešanje ali drugo izpreminjanje kakovosti moke, ki je pripravljena za prodajo, najstrožje prepovedano. Tudi mora vsak prodajalec moke nabiti od tistega tega ukaza v svoji prodajalni na dobro vidnem, pozornost vzbujajočem mestu. Prestopki gori označene naredbe se bodo kaznovali z denarjem do 2000 K ali z zaporom do 3 mesecev, v obtežilnih okoliščinah pa z denarjem do 5000 K ali z zaporom do 6 mesecev in to brez izjeme.

Razglas. Vsled ukaza c. kr. deželne vlade z dne 17. avgusta 1915 št. 21.928 se razglša, da je vojaška uprava, ki rabi nujno oves v svrhu, da si zagotovi čim preje potrebovane množine, dovolila za vse one kmetovalce, ki bi oddali oves pred 31. avgustom t. l. premijo 5 K pri 100 kg. Komisijonarji vojnega žitnega prometnega zavoda bodo tedaj plačevali oves do 31. avgusta po 31 K od 1. septembra naprej pa le po 27 K. V korist kmeta je tedaj oddati oves še ta mesec. Nadalje se opozarjajo kmetovalci na boljše cene pšenice, ako jo oddajo komisijonarju pred 15. septembrom t. l. Kmetovalci se vnovič nujno pozivljajo v svrhu preskrbe prebivalstva z moko, odprodati one množine svojega žitnega pridelka, katere sami zase ne smejo obdržati, čim preje komisijonarju, ker se tej odprodaji itak ne bojo mogli izogniti, ko se bo pozneje uvedla rekvizicija, pri kateri se bodo pa plačale za 10% manjše cene.

Prošnja za divjačino. Vojaške in Rdečega križa bolnice ljubljanske se obračajo s prošnjo do lovcov, naj jim darujejo vsake vrste divjačino. Posebno so dobro došli: srne, divji kozli, zajci. Po državni železnici se pošlje divjačina pristojbine prosto, po južni železnici se plača polovico pristojbine, če se na voznom listu dostavi opomba: „Vojaška podporna zadeva za ranjene in bolne vojaške“. — C. kr. pošta dostavi take pošiljatve poštnine prosto, če se na spremnici napiše naslov: „Nabiralnica Rdečega križa“ in „Vojaška podporna zadeva“. Lovci kronovine Kranjske! V glavnem mestu Vaše ljube domovine dobijo prvo pomoč tisti junaki, ki se bore v krvavih bojih ob meji proti nesramnemu, rokovnjaškemu sovražniku. Izkažite jim prijateljsko ljubezen s tem, da jim z Vašimi darovi pripomorete do boljše hrane. Vsak dar se bo hvaležno sprejel in potrdil.

Pojasnilo k ukazu c. kr. deželnega predsednika za Kranjsko glede točenja in nadrobne prodaje žganih opojnih pijač. Vsak obrtnik in trgovec, ki se peča s točenjem ali nadrobno prodajo žganih opojnih pijač, mora imeti ta ukaz v svojem obrtovišču na vidnem kraju nabit. Tiskan ukaz se dobi proti plačilu pri trvdki Kleinmayr in Bamberg. Pomniti je posebno, da morajo tozadevni obrtniki in trgovci povodom zbiranja vojaški dolžnosti podvrženih oseb pri prebiranju, pri zaprisegi, pri nastopu službe, pri vojaških transportih in pri morebitnih nemirih, v bližini zbirališč, kolodvorov itd. vsa taka obrtovišča nemudoma zatvoriti in sicer brez posebnega uradnega ukaza, nakar se še posebno opozarja. Točno izpolnjevanje teh določil se bode nadzorovalo po magistratnih, osobito pa po poklicanih organih c. kr. policijskega ravnateljstva. Vsak najmanjši prestopok se bode kaznoval brez prizanašanja. Globa je prvič 50 kron, drugič 100 kron, tretjič odvzetej obrtne pravice za vedno. Vrhutega ima še dotičnik pričakovati, da se mu bode pri danih predpogojih že takoj pri ovadbi, pri nastopu ovaditelja obrtovišče zatvorilo. Torej pozor!

Prošnje za dopust. Ker se vlagajo čestokrat prošnje za dopust iz črnovojniške službe neposredno pri vojaških oblastih, se vsled ukaza c. kr. deželnega predsedstva z dne 2. avgusta 1915 št. 6019/Mob. razglša, da se bo reševalo le one prošnje, ki dohajajo vojaškim oblastvom potom političnega okrajnega oblastva. Seveda je vlagati le povsem nujne in utemeljene prošnje, ker se druge prošnje naravnost odklanjajo.

Razglas. Z ozirom na tozadevno notico, objavljeno v listih začetkom junija t. l., se opozarja, da je te dni dospela prva izdaja, odslej periodično izhajajočih tabel s fotografijami neznanih umrlih vojakov in v spremstvu armade se nahajajočih civilnih oseb in tozadevnih popisov oseb v po enem izvodu na vsa c. kr. okrajna glavarstva in na mestni magistrat v Ljubljani na vpogled vsem interesiranim osebam. Pripominja se, da se pri enem izmed neznanih umrlih sodi, da je pripadal domobranskemu pešpolku št. 27. in je bil rodolom Hrvat.

Vpokojeni učitelji in ravnatelji, duhovniki, kakor tudi v praktičnih poklicih, zlasti na polju kemije, matematike in geometrije izkušeni veščaki se vabijo, da se javijo kar najhitreje glede na vsled izrednih razmer nastalo pomanjkanje učiteljev za eventualno supletorično uporabo za bodoče šolsko leto 1915/16 pri c. kr. deželnemu šolskemu svetu pismeno ali ustmeno, ter navedejo stroko, oziroma stroke v katerih bi poučevali na kaki srednji šoli v deželi. Prizna se jim za pomožno uporabo postavna suplentska remuneracija. Natančnejša pojasnija se izve pri c. kr. deželnem šolskem svetu v Ljubljani.

207 kron je ukradel še neznan tat delavki Mariji Slapar pri Tržiču; denar je vzel iz zaprte omare.

Matija vitez Schönererjeva nstanova za vpokojene železničarje. Dohodki te ustanove razdelili se bodo odslej dvakrat na leto med podporne potrebne vpokojene železničarje. Dobro utemeljene prošnje je polagati najkasneje do 10. septembra, oziroma 10. marca vsakega leta pri uradu, kateremu je bil prosilec najzadnje dodeljen, ali pa pri postaji, v področju katere prosilec stane, ali pa tudi potom pošte na označeni naslov. V sedanjih razmeah se bode vpoštevalo v prvi vrsti one prosilce, kateri so vsled dobljenih poškodb v vojni za daljno železniško službo nesposobni.

Iznajdba tiskarstva. V zadnjem sešitku lista za orijentalno kulturo „Geist des Orients“ je tiskan spis patra Andreja Eckardta, ki obsega zanimivo poročilo o tiskarski umetnosti na daljnem vzhodu. V tem spisu je razloženo, da so Kitajci in Korejci že imeli tiskarne in tiskali velike knjige, ko se v Evropi o tiskarski umetnosti še nikomur ni sanjalo. Že tisoč let pred rojstvom Gutenbergom so na Kitajskem tiskali knjige na ta način, da so na lesenih deskah, velikih kakor stran srednje knjige, izrezali črke. Vsaka stran je tvorila celoto in so bile črke nepremične. Kdaj so prišli Kitajci na to, da so rabili premične črke, še ni dognano. Največje delo z nepremičnimi črkami je bilo tiskano za časa cesarja Songtjonga (l. 982—997) in sicer budistični katekizem „Tripitaka“ ki šteje 1500 knjig. V Koreji, ki je danes v posesti Japonske,

so tudi že najmanj 50 let pred Gutenbergom poznali premične črke, iz kovine. Iznašli so jih za cesarja Thajtjonga, ki je umrl l. 1400. Pri Kitajcih in Japoncih je seveda tipografska umetnost dosti bolj komplicirana, kakor v Evropi. Kitajci nimajo črk, kakor so pri nas, ampak za vsako besedo drugo znamenje. Seveda je takih različnih znamenj na tisoče in je stavljenje vsled tega dosti težje, kakor pri nas, kjer imamo samo črke abecede in interpunkcije.

Italijanski vulkani. Vezuv, Etna in Stromboli so začeli nevarno puhteti in stresati zemljo. Etna si je odprl več novih izmetišč, južno Vezuva je bil že dvanajstkrat potres. Dim, ki puhti iz vulkanov, se vidi tudi z morja. Etna je bljunil iz sebe veliko množino lave, ki teče v smeri na angleški kazino v Messini. V Neapolju je zrak poln dima in pepela. Iz vulkana Stromboli so udarjali visoki plameni in izbruhnili je mnogo lave. Zemlja se je tresla v Brindisiju in v Tarentu.

Razširjajte naš list!

Med dobrimi najboljše so

Puch-kolesa

Pfaff

šivalni stroji

Ugodne cene in plačilni pogoji.

IGN. VOK

Zaloga šivalnih strojev in dvokoles

LJUBLJANA, SODNA UL. št. 7.

zraven sodnije. 109

Deželna poslovalnica za Kranjsko

vojno-zavarovalnega oddelka vdovskega in sirotinskega pomožnega zaklada v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6.

išče za **takoj** za glavarstvo Kranj

sotrudnike in sotrudnice

dame in gospode.

40

Vdove in sirote po bojovníkih, soproge rezervistov, učitelji in učiteljice imajo prednost.

Predstaviti se je med 9. in 11. uro dopoldne in med 3. in 5. popoldne v prostorih poslovalnice v Kranju.

Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki množini po najvišjih dnevnih cenah kupuje

M. RANT, KRANJ

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trboveljski in češki premog.

Restavracija pri kolodvoru

priporoča dobro kuhinjo, pristna vina, češko budjeviško pivo. Lep senčnat vrt.

5 52-35

! Poletje!

Naistarejša

! Poletje!

trgovina

Ferd. Sajovic

v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)

2 52-35

priporoča za

svojo bogato zalogo

modnega blaga, sukna za ženske obleke, kambrika, levantina in batista za bluže in obleke, ševijotov, kamgarnov in lodnov, šifona, bele kotenine in platna za rjuhe, cvilha za žimnice, satenastih in pisanih posteljnih odev, kakor tudi vsega drugega **manufakturnega blaga**. Volneni robci, pleti, najnovejših vzorcev in najboljše kakovosti. Srajce, jopice in hlače moške.

Svilnati robci najnovejših vzorcev.

Vdovski in sirotinski pomožni zaklad celokupne oborožene sile oddelek vojno zavarovanje.

Pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. ces. in kralj. Visokosti gospoda nadvojvode gen. art. insp. fcm. Leopolda Salvatorja in presvetle gospe nadvojvodinje Blanke.

Dunaj, I. Schwarzenbergplatz 1.

Dež. poslovalnica za Kranjsko v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II. nadstr. na desno, zraven glavne pošte.

POZIV!

Mnogo na bojiščih se nahajajočih vojakov ima doma ženo in otroke, ki jih čaka najhujša beda, če se oče ne vrne več domov.

VOJNO ZAVAROVANJE

ima namen, da jim nudi varstvo in pomoč.

Vsak mož, odhajajoč na bojišče, naj zagotovi svojcem denarno pomoč za najhujši slučaj.

Vsaka žena, ki ji je mož na bojišču, je dolžna, da skrbi za svoje otroke.

Vsak delodajalec mora pomisliti, da se bojujejo njegovi uslužbenci in delavci tudi za njegovo lastno varnost, ko zastavljajo svoje življenje proti sovražniku.

Nihče naj ne zamudi te potrebne oskrbe za bližnjo bodočnost, dokler ni prepozno.

Vsak, ki se ga to tiče, naj si odtrga majhen znesek, da obvaruje sebe in svojce najstrašnejših posledic vojske.

Vojno zavarovanje se lahko prijavi pri občinskem in župnem uradu, pri šolskih vodstvih ali naravnost pri deželnem zastopstvu za Kranjsko vdovskega in sirotinskega zaklada celokupne oborožene sile, v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II. nadstr.

Crnovojniki plačajo 4^{1/2}% premije, aktivni častniki, moštvo, rezervisti 7⁰%.

39